

Sygn. akt IV CSK 372/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka

w sprawie z powództwa R. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w W. Oddziałowi w T.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 grudnia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

UZASADNIENIE

Powód R. P. wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 czerwca 2013 r., wydanego w sprawie o zapłatę, uzasadnił tym, że:

„1) w sprawie zachodzi nieważność postępowania wobec faktu pozbawienia powoda możliwości obrony swoich praw - poprzez pozbawienie go należytej reprezentacji w procesie cywilnym, niedoręczaniu mu korespondencji sądowej, ustanowieniu wbrew jego woli osobę nieuprawnioną jako jego pełnomocnika z urzędu, brak należytego uzasadnienia Wyroku Sądu I i II instancji w tym w szczególności zaskarżonego wyroku, (co) powoduje, że nie poddaje się on kontroli kasacyjnej, dokonanie przez Sąd I i II instancji niezrozumiałych i nie mających oparcia w żadnych przepisach prawnych wykładni nawet bliżej nie określonych przepisów prawnych?”.

2) Skarga kasacyjna jest też oczywiście uzasadniona, ponieważ w sprawie zachodzi oczywista nieważność postępowania i w warunkach nieważności postępowania całkowicie uniemożliwia powodowi dochodzenie od pozwanego ZUS należnego mu odszkodowania (...).”

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wbrew pogładowi powoda, w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 1 k.p.c. bierze pod

uwagę z urzędu. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, nieważność postępowania z powodu pozbawienia możliwości obrony swych praw zachodzi wówczas, gdy strona wbrew swej woli zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub w jego istotnej części, a skutki tego uchybienia nie mogą być usunięte w toku sprawy przed wydaniem orzeczenia, które kończy postępowanie w danej instancji. Pozbawienie strony możliwości działania należy wiązać z uchybieniami procesowymi sądu lub działaniami strony przeciwnej naruszającymi przepisy postępowania lub wynikające z nich zasady lojalnego zachowania się (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r. II CR 155/74, OSP 1975, Nr 3, poz. 66, z dnia 27 kwietnia 2004 r., II CK 238/03, niepubl., z dnia 23 czerwca 2004 r., V CK 607/03, niepubl. oraz z dnia 16 lipca 2009 r. I CSK 30/09, niepubl.). Sytuacja taka nie miała w sprawie miejsca.

Powód bezpodstawnie twierdził, że został pozbawiony „należytej reprezentacji” w postępowaniu drugoinstancyjnym, zważywszy, że Sąd skutecznie ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu, co nastąpiło już w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Okoliczność, że właściwa okręgowa izba radców prawnych jako jego pełnomocnika nie wyznaczyła osoby, którą wskazał w swym wniosku, nie stanowiło naruszenia regulującego tę materię art. 117³ § 3 k.p.c., co trafnie stwierdził Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie mogło zatem prowadzić do „nienależytej reprezentacji” skarżącego, która stanowiłaby samodzielną przyczynę nieważności postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.), oddzielną od określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c. Wobec tego, że powód był w postępowaniu zastępowany przez pełnomocnika z urzędu, korespondencję sądową należało zgodnie z art. 133 § 3 zd. 1 k.p.c. kierować bezpośrednio do niego, nie ma zatem podstaw, aby skutecznie to kwestionować i traktować jako pozbawienie możliwości obrony swych praw, nawet jeśli powód zaniechał kontaktów ze swym pełnomocnikiem. Zarzucana przez powoda wadliwość uzasadnienia zaskarżonego wyroku oraz dokonanej przez Sąd wykładni prawa, nie mieści się w kategorii naruszeń prawa prowadzących do nieważności postępowania. Nie zachodziły ponadto żadne inne okoliczności, które świadczyłyby o nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji.

Skarżący nieskutecznie powołał się na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a zatem na oczywistą zasadność skargi. Przekonanie o wystąpieniu tej przesłanki wymaga przedstawienia stosownej argumentacji prawnej, która zmierzałaby do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego wyroku oraz podstaw skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z dnia 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, niepubl.). Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności, powód argumentacji takiej nie powołał. Wadliwie przy tym starał się przesłankę tę wykazać, odwołując się do przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Oczywista zasadność skargi oraz nieważność postępowania jako oddzielne przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania mają samodzielny charakter i tak też powinny być wykazywane.

Wobec niestwierdzenia żadnej z przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[aw]